

T.B.M.M.
HALKILARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1614
Tarih : 18-02-2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4857 sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim. 18.02.2015

İbrahim BİNİCİ
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Tarih:	14 Mart 2015		E. No: 21221	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
Ş	Ş	Me	Ş	Me
TBMM BAŞKANI	Me			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
18 Şubat 2015
Numara:

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
18 Şubat 2015
NO: 377336

4857 SAYILI İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4857 sayılı İş Kanununun 112'inci maddesine (b) bendinden sonra gelmek üzere (c) bendi olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

c) Yer altı maden işletmelerinde faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşlarının yeraltındaki maden işlerine ilişkin olarak bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 05/01/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu kapsamında devam eden sözleşmeleri ile 25/02/1998 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında devam eden rödovans sözleşmeleri kapsamında çalışmış olan işçilerden iş sözleşmeleri kıdem tazminatını hak edecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatları o kamu kurum ve kuruluşları tarafından, ilgilinin hesabına yatırılır. Ödemeye esas bilgi ve belgeler, işçinin son çalıştığı işvereni tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşuna teslim edilir. Bu ödemenin gerçekleştirilmesi için gerekli bütçe tertibi kamu kurum ve kuruluşunca düzenlenir. Kamu kurum ve kuruluşunun bu ödeme nedeniyle ilgili firma veya firmalara rücu hakkı saklıdır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Anayasanın 2'inci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin "İnsan haklarına saygılı sosyal bir hukuk devleti" olduğu belirtilmiştir. Bu ifadede evrensel olarak kabul görmüş insan haklarına duyulan saygıyla birlikte hukuk düzenine bağlılık ve sosyal devlet ilkesine vurgu yapılmıştır. Sosyal Devlet kavramı Anayasa Mahkemesinin 1967/29 sayılı Kararında şu şekilde açıklanmaktadır. "Sosyal devlet; ferdin huzur ve refahını gerçekleştiren ve teminat altına alan, kişi ve toplum arasında denge kuran, emek ve sermaye ilişkilerini dengeli olarak düzenleyen, özel teşebbüsün güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayan, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadî ve malî tedbirler olarak çalışanları koruyan, işsizliği önleyici ve millî gelirin adaletle uygun biçimde dağılmasını sağlayıcı tedbirler alan adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini yükümlü sayan, hukuka bağlı kararlılık içinde ve gerçekçi bir özgürlük rejimini uygulayan devlet demektir."

Yine Anayasanın 60'ıncı maddesinde; "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar."

hükümü ifade edilmiştir. Bu hüküm ve Anayasanın 2'inci maddesinde yer alan ifadeler birlikte mütalaa edildiğinde; vatandaşlarının insan olmaktan kaynaklı haklarının korunmasının yanı sıra sosyal güvenliğin sağlanması, düzenlenmesi ve ilgili teşkilatların devlet eliyle oluşturulmasının anayasal bir görev olduğu görülecektir. Başka bir ifadeyle, kişinin yaşam hakkı, vücut bütünlüğü, çalışma hayatına ilişkin sosyal ve ekonomik haklarının bütünü devletin güvencesi ve yükümlülüğü altına alınmıştır.

Burada üzerinde önemle durulması gereken en önemli nokta, Sosyal Devlet ilkesi çerçevesinde hareket ettiği iddiasında olan devletin, emek sermaye arasında dengeyi kurmakla mükellef olduğu hususudur. Sosyal Devlet, emek ve sermaye arasında çıkabilecek uyuşmazlıklarda çalışanların haklarını korumalı, gerekli hallerde ise emek lehine pozitif ayrımcılık yapabilmelidir. Hele ki, rödövars sistemine ilişkin berrak bir tanımlamanın veya hukuki düzenlemelerin bulunmadığı durumlarda, idarenin yukarıda anılan Anayasal yükümlülüklerini göz önüne alması ve daha hassas olması gerektiği açıktır.

Uygulanmakta olan rödövars sistemine dikkatle bakıldığında; hukuku kamu idaresi uhdesinde bulunan maden ruhsat sahalarının, gerçek veya tüzel kişilerle yapılan bir nevi kiralama sözleşmeleriyle özel hukuk alanına taşındığı görülmektedir. Yapılan rödövars sözleşmelerinde ruhsat sahipliği, yani yeterliliğe dayalı hak ve yükümlülükler idarenin tasarrufunda kalmaya devam etmektedir.

Madencilik gibi ağır olan, aynı zamanda tecrübe, birikim ve teknoloji kullanmayı gerektiren iş kolunun bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle yer altı madencilik faaliyeti, barındırdığı tehlikeler nedeniyle ihtisas gerektiren bir alan olmasıyla birlikte yapılması gereken yatırımlar açısından da güçlü bir sermaye gerektirmektedir. Bu bakımdan kamuya ait olduğu Anayasada açıkça belirtilen madenler kamu kuruluşu eliyle özel sektöre devredilirken, işin ehline verilmesi ve muhtemel riskleri bertaraf edebilecek güçte bir sermaye yapısının varlığına dikkat edilmesi gerekmektedir. Tüm bunlar birlikte değerlendirildiği noktada; sayıları binlerle ifade edilen işgücünün, İş Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan kaynaklı bütün haklarını, her halükarda karşılayabilecek ve bu yükümlülükleri mazeretsiz her an ifa edebilecek güçlü bir sermaye yapısının tercih edilmesi idarenin önceliklerinden olmalıdır. Dolayısıyla rödövars sözleşmeleriyle özel sektöre devri yapılan işletmelerdeki çalışanların, İş Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan kaynaklı tüm haklarını korumak kamu gücünü kullanma adına devletin asli görevleri arasındadır.

Bilindiği üzere Türkiye madencilik tarihinin en büyük maden faciası, Manisa'ya bağlı Soma ilçesinde yaşandı ve ne yazık ki 301 maden emekçisi

hayatını kaybetti. Facianın yaşandığı maden ocağının işletmesi, TKİ tarafından r d vans sözleşmesiyle Soma Kömür İşletmeleri A.ř.ne devredilmişti. Facianın ardından faaliyetlerini durduran şirket, 2.800  aşkın çalışanını tazminat ve diğ r haklarını ödemeden işten çıkardı.

Rödövens sözleşmeleriyle özel sektöre devredilen maden işletmelerinde bu türden haksız ve hukuksuz uygulamaların örnekleri maalesef Soma Kömür İşletmeleri A.Ş. ile sınırlı değildir. Daha öncesinde de Uyar Madencilik adlı şirketin, İş Kanunu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunundan kaynaklanan yükümlülüklerini, mali gücünün olmamasını gerekçe göstererek yerine getirmediği bilinmektedir. Bu gerekçelerin kabul edilmesi mümkün değildir. Zira rödövens sözleşmesinin bir tarafı özel sektör ise diğer tarafı da kamu idaresinin kendisidir. Bu noktada kamu idaresine düşen görev, kendi eliyle çalışan vatandaşını sermaye karşısında ezdirmek veya hak kayıplarının müsebbibi olmak değildir. Kamu idaresi, rödövens sözleşmeleriyle tercih ettiği gerçek veya tüzel kişilerin, işin gerektirdiği yükümlülükleri karşılama noktasında yeterli olduğuna dair doğru gözlem yapmak ve bunun takipçisi olmak durumundadır. Sonuç olarak, kendi tercihi ile işletmesini devreden ve devrettiği kamu mülkiyetinin gerektiği şekilde işletilip işletilmediği konusunda yasalarla görevlendirilmiş olan idare, aynı zamanda çalışanların haklarını korumak konusunda da hassas olmak ve sorumlu davranmak zorundadır. İdare kendi tasarrufuyla tesis ettiği rödövens sözleşmelerinden kaynaklı olarak çalışanların yasal haklarını riske etme yetkisine sahip değildir.

Hazırlanan bu teklifle çalışanların yasalardan kaynaklı haklarının korunması, rödövanşının keyfi tutumu veya ekonomik gerekçeleri karşısında güvenceye alınması, ruhsat sahibinin müteselsil sorumluluğunun tesisi, çalışma barışının sağlanması ve yargı yükünün azaltılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.